

Két zalai produkció a képernyőn

a ma esti Ki mit tud?-on

Ma este a Ki mit tud? második kamara-közép döntőjében ismét láthatnak zalaegerszegi fiatalokat a tévé-nezők: Gáspár László honvéd a szolotánai kategóriában mutatkozott be, míg katonatársai az irodalmi színpadok versenyében lépnek közönség elé. A Megyei Művelődési Központ Reflex Irodalmi Színpadosainak (tíhoni utolsó próbáján mi is ott voltunk).

Pa-pa-pa-pam! Pa-pa-pa-pam! — dobban ritmusra egy láb Zalaegerszegen az MMK emeleti klubjában. Az izmok megfeszülnek, halad a galya.

— Allj! Nem jó — mondja a színpad vezetője Merő Béla. — Figyeljétek! Az evezőre vigyázzatok — a húvelykujjakkal egymásra mutatnak. Lehajtott fej — kezdjük újra!

Es a testvérsíratók — Bottond Béla, Zalavári Ferenc, Balázs László, Kovács Ferenc, Czotter Zsigmond, Kovács Péter, Vass István, Markó István, Rózsa Szabolcs, Bencsik István, Biró György — ismét evezni kezdenek.

— Tavaly júniusban alakult a honvéd színpad a Reflex Irodalmi Színpad önálló csoportjaként — meséli egy óra múlva a próba szünetében Merő Béla. — Sikerek? Kazincbarcika a Testvérsíratók előadásáért a három csoportj közül megszereztük az egyiket, és rádiófelvételt is készítettek velünk. A darabválasztást az indokolta, hogy katonatársakkal remekül színpadra lehet vinni egy ilyen alkotást. Szándékunk, hogy népszerűsítsük a magyar irodalmat, főképpen Szabó Lőrincet, akit kevésbé ismernek. Ezenkívül a már szinte közhelynek számító mondanivaló is dominált, ami

végso soron még mindig nagyon gyakorlati, helyálló: minden körülmények között embernek maradni.

— Úgy tudom, a szereplők nagy része itt kezdett, korábban nem is foglalkozott amatőrszínjátszással. Ez nem látszik meg az előadásmódon. Honnan ez a mély átélés?

— Nagyon szeretjük ezt a darabot, mert igazán szép és valóban önmagáért beszél — feleli Czotter Zsigmond.

— Bejártuk vele a fél Dunántúlt — említi Vass István. — Nagy szeretettel vittük a különböző laktanyákba és kiváncsian lestük, hogyan reagál a közönség. Egyszer erőben játszottunk. A fiúk két teherautóból rögtönöztek színpadot. Nagyon nagy sikere volt ennek a próbának megtartott előadásnak. Valóban kedvvel csináljuk, nélkül nem lenne ilyen.

Aztán az „ellenfelekre” — a szegedi egyetemistákra, a monori és a szolnoki irodalmi színpadosokra — terelődik a szó.

— És rajtuk kívül még a zsűri — szól közbe valaki nevetve.

— Ha esetleg továbbjutunk, akkor sem ijedünk meg — tréfálkozik egy másik társa, majd így indokol: — Juhász Ferenc: A szent tüzözön regéi című darabunk arra az esetre ott a tarsolyunkban.

Hogy elő is kerüljön abból a tarsolyból, azért szorítunk ma este nekik — és hozzájuk hasonlóan Gáspár Lászlónak is.

Cs. I.

A zalaegerszegi Dimitrov Építőipari Szakközépiskolából 24 második- és harmadéves tanuló egyhónapos nyári termelési gyakorlat keretében az építkezések színhelyén sajátítja el a gyakorlati munka fogásait. (Kiss Ferenc felvétele.)

Elsőfokú ítélet

a nagykanizsai kórház főgyógyászterése ügyében

Tegnap a Nagykanizsai Járási bíróság újabb tanúk — dr. Ferenczi Sándor, a zalaegerszegi kórház osztályvezető főorvosa, valamint dr. Dező László igazságügyi orvosszakértő — meghallgatása után, továbbá az Egészségügyi Tudományos Tanács igazságügyi bizottsága véleménye alapján ítéletet hozott a foglalkozás körében halált okozó gondatlan veszélyeztetéssel vádolt Márkus Ferencné nagykanizsai kórházi főgyógyászterése ügyében.

A vád szerint Márkus Ferencné, aki tavaly nyáron infúziós oldatokat készített a zalaegerszegi kórház számára, a Ringer-oldathoz konyhasó helyett nátriumklorátot használt fel. A mérgező hatású oldatokat a zalaegerszegi kórházban felhasználták és ennek során három, apólas alatt álló beteg meghalt.

Az Egészségügyi Tudományos Tanács szakvéleménye ezzel szemben a következőket állapítja meg: Az elhunyt B. J-nénél a halál idült vesegyulladás miatt előállt veseelégtelenség idézte elő, de nagy valószínűséggel állítható, hogy a halál előidézésében, adott időpontban bekövetkezésében a klorát mérgezés is szerepelt. R. J-né halála okaként az agyvérzés fogható fel, de a bizonyosságot megközelítő valószínűséggel állítható, hogy a halál előidézésében és az adott időpontban való bekövetkezésében a klorát mérgezésnek is szerepe van. S. L-né esetében bizonyítottan nátriumklorát mérgezésnek tekinthető az, ami az adott időpontban a halált előidézte, bár a beteg egyébként is meghalt volna uremiában.

Nem azért a két szem szilváért...

Nagykanizsa. Eötvös téri park. A parkot átszelő egyik gyalogút mellett két szilvafa érleli apró gyümölcsseit. Illetve még nem érlelte meg, hiszen a cseresznyéni termések még ugyancsak zöldök.

Két kisfiú nyújtózkodik az alsó ágak felé — eredménytelenül. Egy-egy levelet zsákmányolnak csak, azt mérgesen dobják a földre.

Gondban vannak a srácok, már a fáramászás esélyeit latolgatják, amikor fiatal férfi ér melléjük. Megáll. Szinte hallom, ahogy magyarázza, miért nem szabad megenni az éretlen gyümölcsöket...

A buszmegálló környékén ér utol a két gyerek. Kezük tele az éretlen szilvával, s az egyik éppen azt mondja:

— Nézd, nekem mennyit szedett! Rendes hapsi, mi?

Nekem egészen más a véleményem... (t-m)

Új kezdeményezések a szolgáltatásban

A szolgáltatás életeleme az igények állandó szemmel tartása, új ágak, részlegek megteremtése, a segítségadás legfinomabb módjainak kidolgozása. A zalaegerszegi szolgáltató ház még egészen új, s szinte természetesen érzi az ember a sok új kezdeményezést, új ötletet, amelyeknek célja a lakosság igényeinek mind sokrétűbb kielégítése.

Az elmúlt év alatt több új részleget hoztak létre. Nagykanizsán a Saska-Petőfi tsz-tól átvették a mérlegjavítást, s a megye egész területéről vállalnak munkát. Máris az a helyzet, hogy a két alkalmasított nem tudja ellátni a megyét, ezért hamarosan beindítják Zalaegerszegen és Lentiben is a mérlegjavító részleget.

Nagy gond volt az órajavítás, s úgy tűnt, az egyetlen kis műhely nem győzi az egyre növekvő feladatokat, éppen ezért beindították még két javító részleget a közelmúltban: a piactér mellett és a postával szemben.

Kevesen tudják a városban, hogy műstoppóló is a lakosság rendelkezésére áll. Az első két hónapban meglehetősen csekély, mindössze 1500 forint forgalmat, májusban viszont már 3000 forintos forgalmat bonyolított le ez az új szolgáltatás részleg.

S az egyik legfrissebb dolog: a múlt héten kezdte a munkát az üvegező részleg. Egelőre a Landorhegyen az egyik bérház szuterén helyiségében dolgozik az üveges, de már festik, fatarozzák a Rákóczi úton — a háztartási bolt mellett — az új helyiséget, amelybe hamarosan átköltöztetik a szakembert.

Az elmúlt év végén indult be a neon- és villanyserelő részleg, s az eddigi tapasztalatok szerint négy ember nem elég ennek a munkának az ellátására, s éppen ezért a szolgáltatás vezetője szeretne még 2-3 dolgozót felvenni.

A frissen beindult új szolgáltatás részlegek mellett van egy-két ötlet, aminek megvalósítása folyamatban van, s ami bizonyára nagy érdeklődésre tart majd számot a lakosság körében. Régi gond, hogy nincs hangszerjavító a városban, most végre — július 15-től — megoldódik ez a probléma.

Távolabbi terv, de talán valamennyinnél izgalmasabb a takarító szolgálat megszervezése. Különösen közületektől igen gyakran jelzik, hogy nagy szükség lenne ide nyitni takarítóknak. A lakosság köréből nem kérdezősködtek még eddig, de talán ez érthető is. A jól működő munkakollektívát kell először kialakítani, s bizonyára szívesen fordulna a lakosság is a takarító szolgálatához. Talán az őz végén beindul ez a rendkívül fontos szolgáltatás is, először csak a közületek részére, később a lakossági igények kielégítésére is.

Kihez alkalmazkodjon a pedagógus?

A megye általános iskoláiban végzett felmérések szerint a túlkoros tanulók száma meghaladja az ötzetet. Ezek jelentős hányadát, a cigánytanulókat alkotják.

Ez a tény önmagában többféle gondolatot vet fel, amelyek mindegyikének végcelje, hogy keresse a megoldást a jelenlegi gondokra. Azt ugyanis a gyakorlat bebizonyította már, hogy a jelenlegi körülmények között megnyugtató megoldást találni szinte lehetetlen. Az állapot — azokban az iskolákban, ahol a tanulók egy részét iskoláretlen, a szellemi fejlődésben elmaradt cigánytanulók alkotják, tarthatatlan. Az élet felteszi a kérdést a pedagógus számára, kihez alkalmazkodjon? A szellemileg érett, fejlődőképes gyermekekhez, vagy a lemaradókhoz? A jó pedagógus számára, aki a tanítást, nevelést elhivatottságnak, életcélként érzi, ez a kérdés meghatározza életét, hangulatát, munkájába vetett hitét. Természetes ugyanis, hogy vinni igyekezzik azokat a diákokat, akik képesek arra, hogy gyorsan, eredményesen elsajátítsák a tananyagot. Ugyanakkor visszahúzza, megköti a pedagógus kezét az a néhány, vagy tucatnyi tanuló, akik milderre képtelenek hiányos felkészültségük, tulajdonképpen iskoláretlenségük miatt.

A társadalom érdeke természetesen az, hogy az iskolában minél alaposabb, sokoldalúbb ismereteket szerezzék a diákok. De egy osztályban, esetleg egy tantárgyban — még sok községben — mindezeknek a követelményeknek eleget tenni nem lehet. Ebben az esetben a társadalom érdeke — s mindkét csoportban a gyermek érdeke — azt kívánja, hogy válasszuk ketté a heterogén csoportot.

A megye néhány községében eredményes kísérletek folynak már évek óta olyan osztályokkal, amelyekben külön foglalkoznak cigánytanulókkal, s a példák azt bizonyítják, hogy ezek a fiatalok nevelhetők, taníthatók, rendelkeznek azokkal a képességekkel, amelyek alkalmassá teszik őket arra, hogy a hiánycsoportok után — ami természetesen többletmunkát, alaposabb foglalkozást kíván a pedagógustól — utolérjék hasonló körülményű társaikat, s bekapcsolódjanak az általános iskola normális életébe. A

gámbóki, zalakomári cigányosztályokban szerzett tapasztalatok bizonyítják, hogy az elmaradt cigány gyermekek nevelésére fordított energia visszatérül. Elsősorban ez a tapasztalat és a felelősségérzet adta az ötletet a nagykanizsai járás vezetőinek — és segítette elő a megteremtését a megye illetékeseinél —, hogy Csapiban jelentős anyagi erő ráfordításával olyan cigány kollégiumot létesítsenek, ahol bentlakásos ellátást, magas színvonalú szakmai törődést biztosítanak azoknak a cigány gyermekeknek, akik erre alkalmasak: akik az elmaradottak között a legjobb képességekkel rendelkeznek.

Szépítgetés nélkül ki kell ugyanis mondanunk a tapasztalatok alapján, hogy a kellő ismeretanyaggal, tanulási képességgel nem rendelkező gyermekek hátráltatói, gátjai az eredményes oktatás-nevelő munkának, mert a pedagógus kénytelen alkalmazkodni az ő képességeihez, s ily módon a többre érdemesek sem fejlődnek.

A csapi cigány kollégium egy továbblépés a kísérletek sorában, ha beváltja a hozzá fűzött reményeket, több hasonló lesz szükség a gond megnyugtató rendezése érdekében.

B. G.

...csak hozzá kéne kezdeni

— Olvastam a „Ciganológusok” című írást a Zalai Hírlapban... hát erről szeretnék beszélni.

— Miért?

— A cikk egy mondata miatt: „Miért nem lehet olyan emberek bevonni a munkába, mint Bari Károly, aki maga is cigánysorból származván, bizonyára sokkal jobban látja a nehézségeket...” En is cigány vagyok — teszi hozzá a fiatalember.

Ez az utóbbi halk, de határozott kijelentő mondat néhány másodperces csendet parancsol.

— S maga tudna segíteni? — kérdelem.

— Igen — csillan fel a fiatalember szeme.

— Hogyan?

Hangja izgatott lesz, olykor elfúl. A szituációtól, amelyben először hozakodik elő dédelgetett tervével, s maguktól a tervektől, amelyek ott hemzsegnék, tolonganak a fejében — csak éppen rendszerbe kellene rázni őket.

— Szeretnék részt venni a ciganológusok munkájában... Sokat tudok a cigányok történetéről, származásáról, nagypapámról, apámtól rengeteget

hallottam. Tudom, honnan a cifra öltözet szeretete, tudom, miért foglalkoztak egyes cigányok műveltséggel, ismerem a dalokat, babonákat, szokásformákat, életmódjukat...

— Csak nem valami néprajzi munkára készült?

— De igen — halkul el a fiatal férfi — Minden itt van a fejemben, csak hozzá kéne kezdeni...

Ahogy előttem ül, friss, fehér ingében, gyerekes tekintetével — olyan, mint egy kisdidi.

— A század elején kezdtem — mondja óvatosan, s a hatást keresi arcmonon — Szóba hoznám a ma is élő törzsi különbségeket, az egykori bíráskodást, ahol az öregek megeskették a rendkívül vallásos peres feleket a vallomástétel előtt, innék a lakodalmakról, a babonákról. Ha valaki például elbotlott egy gyökérben, az isten verése volt... a hazugsággal. Így hát többnyire igazat vallottak egykor a cigányok a bírák előtt, mert a hazugság — úgy vélték — előbb-utóbb kiderül.

— Hogyan akarja mindezt megírni?

— Nyersen — közli a fiú —,

Talán lesz valaki, aki elrendezi az anyagot, esetleg ki-javítja a stílust.

Megnyugtatom, hogy persze, hogy akad. Elsősorban azonban az izgat, ki ez a földből előpattanó, eddig nem látott, nem hallott fiatalember, mit akar ilyen sürgősen, s főként miért?

Szeme váratlanul szomorú lesz. Valahova a messzibe néz.

— Ott van például a „Meztelen vagy” című film — mondja, s csóválja a fejét. Mondja, ne mondja? Hiszen Gyöngyössi Imre mégis csak egy filmrendező. Különbön miért ne? Azért is kimondja.

— Ez a film... nem a valóságot adja vissza. Cigányokról nem lehet úgy filmet készíteni, hogy azt mondja valaki, na három—négy hónapig köztük élek. Ez kevés. A cigányokról az tud igazat szólni, aki velük él, köztük van — mindig.

Újra rágyújt.

— Illyés Gyulának nem kell megmutatni a falut! — vált egy árnyalattal hangosabbra — hiszen benne élt!

Végig simít gondör, barna haján, s arcára megint ráül az a megfoghatatlan, félig-meddig szomorú vonás.

Horváth Ildikó